

Διευθυντής ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΛΕΛΕΔΑΚΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΤΟΠΧΑΝΑ ΑΡΙΘΜΟΣ 78

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΤΟ ΝΕΩΤΕΡΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΚΑΙ ΟΙ ΤΟΥΤΟΥ ΛΑΤΡΕΙΣ

Δὲν δύνатаι βεβαίως τις καλῶς κρίνων καὶ σταθμίζων τὰ πράγματα, ἐντιβρῆς ὦν τοῦ κοινωνικοῦ σχολείου, ν' ἀρνηθῇ ὅτι τὸ θέατρον δὲν εἶνε ἀναπλαστικὸν τοῦ ἥθους, ὅτι δὲν διδάσκει, δὲν συγκινεῖ, δὲν μορφώνει τὸν θεατὴν, ὅστις παριστάμενος πρὸ τοῦ ἐκτυλισσομένου ὡς πραγματικοῦ γεγονότος δράματος, ἀντιλαμβάνεται καὶ ἀναπαριστᾷ ἐν τῇ μνήμῃ τὴν εἰκόνα τοῦ ἔξωτερικοῦ κόσμου τῶν αἰσθήσεων, αἵτινες εἰκόνες ἀποκρυσταλλοῦνται οὕτως εἰπεῖν ἐν τῷ νῷ τούτου κατὰ τὴν ἐξέλιξιν ἑνὸς κοινωνικοῦ ζητήματος, ἐξ οὗ βασιζομένου ἐπὶ τῆς ἡθικῆς, πλείστας ὅσας ἡθικὰς ὠφελείας προσπορίζεται οὗτο; διὰ τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ σταδιοδρομίαν του. Μόνον θρησκοδόητοί τινες καὶ ἀπαίδευτοι—ἰδίᾳ δὲ καλόγηροι ἀγροῖκοι—δὲν ἀρέσκονται οὐδὲ νὰ ἀκούωσι περὶ θεάτρου, νομίζοντες ὅτι τοῦτο ἀπάγει εἰς τὴν ψυχικὴν ὠφέλειαν τοῦ ἀνθρώπου! Ἀλλὰ δὲν δύνатаι καὶ νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ σκηνή, ὡς δυστυχῶς ἔχει σήμερον ἐνέχει ἡθικοπλαστικὴν δύναμιν, παρέχουσα τὴν καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν τῆς ψυχῆς, τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὴν ἐξευγένειον τῆς καρδίας πρὸς διάπραξιν ἀγαθῶν καὶ ἀξιοπαίνων πράξεων καὶ νὰ μὴ ὁμολογήσῃ προσέτι ὅτι τὸ νεώτερον θέατρον διὰ τῆς εἰσαγωγῆς πλείστων ὅσων ἐλαφρῶν φιλολογικῶν ἔργων τῆς Δύσεως, ἀπεμακρύνθη τῆς ἀρχαίας αἴγλης καὶ λαμπρότητος τούτου οὕτως, ὥστε ἡ ἐκ τῶν ἀρχαίων δραμάτων ἡθοπλαστία νὰ πνίγηται ἐντὸς τῶν ἐκκελυμένων ἔργων τοῦ Ἰψεν, Μαίτερλιγκ κλπ.

Οἱ λάτρεις τοῦ νεωτέρου θεάτρου, ὅπερ κατέρριψε τὴν δόξαν τοῦ ἀρχαίου, δὲν ἐμποροῦνται βεβαίως ὑπὸ εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ ἡθικῶν ἀρχῶν ὅταν ἄνδρες μετὰ τῶν συζύγων καὶ τέκνων τῶν παρίστανται πρὸ θεατρικῶν σκηνῶν, αἵτινες ἄγουσαι εἰς τὴν διαφθοράν καὶ ἀκολασίαν τοὺς θε-

ατάς, ἐξευτελίζουν τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τοῦ θεάτρου καὶ ἐκφανλίζουν τοὺς νέους, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο ἐκ τούτου ἀποκομίζουν ἢ τὴν ἀσέβειαν, τὴν ἀπάτην, τὸ ψεῦδος, τὴν κατάρτισιν τοῦ χαρακτήρος καὶ τὴν ἀποβολὴν παντὸς συνενοῦς αἰσθήματος, τὸ τοιοῦτον μωροποιεῖ τὴν πόρρωσιν τῆς συνειδήσεως καὶ ταπεινώνει τῶν ὑψηλῶν ἰδεῶν καὶ ψυχικῶν διαθέσεων τούτων. Ἴδου τίνα ἀποτελέσματα ἐπιφέρει τὸ νεωτεριστικὸν πνεῦμα τῆς θεατρικῆς σκηνῆς! Ἴδου ἡ ἀποχὴ τοῦ νεωτέρου ἐκ τοῦ ἀρχαίου θεάτρου τίνας συνετείας ἐπάγεται!

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι πλὴν τῶν τραγωδιῶν τοῦ Σοφοκλέους, Αἰσχύλου, Εὐρυπίδου καὶ λοιπῶν ἄλλων ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος, παρατηροῦνται εἰς τινες περιόδους τοῦ ἀρχαίου θεάτρου καὶ τινες παρεκτροπαί, ἀλλ' αὗται εἶναι ἐλάχισται. Ἰὸ πλείστον τῶν ἔργων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς σκηνῆς ἐνεῖχε τι τὸ ἡθικόν, τὸ πράγματι μορφωτικόν, τὸ ἀγνόν καὶ ἐπαγωγόν. Οἱ λάτρεις ὅμως τοῦ θεάτρου τοῦ 20ου αἰῶνος, θέλοντες νὰ καινοτομήσωσι καὶ νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς τὴν Ἑλλην. σκηνὴν ἔργα συναφῇ πρὸς τὰς νεωτέρας κοινωνικὰς συνθήκας, κατήντησαν εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον, οὕτως ὥστε ἡ περὶ ἡθικῆς διδασκαλία τῆς ἀρχαίας τραγωδίας νὰ φυγαδεύηται πρὸ τῆς ἀναιδοῦς στάσεως τῆς νεωτέρας ἡθοποιίας, καὶ τὸ ὕψος αἰ ἡ περιωπὴ τῆς ἀρχαίας σκηνῆς, νὰ καταρρίπτεται διὰ τῆς ἐξευτελίσεως τῆς συγχρόνου!

Ἡ τοιαύτη θέσις τοῦ νεωτέρου θεάτρου εἶνε τῇ ἀληθείᾳ οἰκτρὰ καὶ δὲν δύνатаι πᾶς τις ἀναλογιζόμενος ὁποίας ἡθικῆς καὶ ανευματικῆς ὠφελείας θὰ ἐγίνετο πρόξενος τὸ θέατρον, ἂν ἐξετείλει τὸν προορισμὸν του, νὰ μὴ ἀλλήσῃ καὶ νὰ μὴ δοκιμάσῃ ἐσωτερικὴν θλίψιν, διότι ἐν αὐτῷ σήμερον τὰ φαῦλα παρίστανται ὡς ἀγαθὰ, τὰ δὲ ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα περιφρονοῦνται. Εἰς τοιοῦτον δυστυχῶς σημεῖον ἔφερε τὴν Ἑλληνικὴν σκηνὴν ὁ ὕλισμός, ὅστις τείνει νὰ μεταβάλλῃ εἰς ἐρείπια τὸ παννυπερλαμπρόν τῆς θρησκείας καὶ ἡθικῆς οἰκοδόμημα! Καὶ ἐν τούτοις ὁ ἀριστοκρατικὸς (ἢ) λεγόμενος κόσμος, ὁ λάτρεις τῆς νεωτέρας σκηνῆς, ἐπαινεῖ καὶ χειροκροτεῖ τοὺς ἡθοποιούς τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, οἵ-

τινες, δι' αναμύδων στάσεων και των χυδαιότερων βωμο-
λοχιών, προσπαθοῦσι νὰ τέρψωσι (;) και διδάξωσι (;) τοὺς
θεατάς.

Εἶθε ὅμως νὰ εὐρεθῶσιν οἱ ἀληθεῖς νεωτερισταὶ τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ Θεάτρου και οἱ πραγματικοὶ λάτρεις τούτου, ὅτι-
νες δι' ἔργων καταλλήλων πρὸς ἠθικοκοινωνικὴν και οἰκο-
γενειακὴν μόρφωσιν τῶν θεατῶν, σχετικῶν δὲ πάντοτε με-
τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, νὰ βελτιώσωσι τοῦτο, ὥστε νὰ ἀνέλ-
θῃ εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀρχαίας ἀγγλῆς και δόξης, ἀναρτῇ δὲ εἰς
τὸν ἀληθὴ προορισμὸν του. Εἶθε!

Ἐκ Πατρῶν

ΓΕΩΡ. Π. ΚΑΛΛΙΟΝΤΖΗΣ

(Συντάκτης Περιοδικοῦ «Σάλπιγξ τῆς Ἀληθείας»)

ΛΟΓΙΟΙ ΚΡΗΤΕΣ

ΜΑΞΙΜΟΣ Ο ΜΑΡΓΟΥΝΙΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ ἐν τῇ παρούσῃ ἱστορικῇ μελέτῃ σκιαγραφούμενος ἱερός
ἀνὴρ συγκαταλέγεται τῇ σεπτῇ χορείᾳ τῶν ἐπὶ γράμματι και
ἔθνωφελει δράσαι ἐν τοῖς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως (1453) χρόνοις διαπρεφάντων ἐξόχων Κρητῶν ἱεραρ-
χῶν. Ἡ ἐποχὴ, ἐν ᾗ ἀνεφάνη οὗτος ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς κονί-
στρας, ἦν διὰ τὴν ἡμετέραν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλη-
σίαν κρίσιμος και γαλεπὴ, δυναμένη ἀνευ ὑπερβολῆς νὰ πα-
ραβληθῇ πρὸς τὴν πρὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἐποχὴν τῆς ὅλης
Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσοι ἀνάλογοι
δυστυχῶς σχέσεις Πολιτείας και Ἐκκλησίας και ἀνάλογα
λυπηρὰ φαινόμενα ἐν ἀμφοτέροις ταῖς περιόδοις παρουσιάζουσι.
Διότι, ὡς γνωστόν, κατὰ τοὺς δυσχειμέρους ἐκείνους χρόνους
ὀλόκληρον τὸ σκάφος τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας παντοίαις
ισχυραῖς ἀντιπνοαῖς δερόμενον και πολλοῖς καὶ μεγάλοις κύ-
μασι περιαντλούμενον ἠπειλεῖτο νὰ καταποντισθῇ αὐτάνδρον
ἐν τῷ φορικαλῶ ὠκεανῷ τῶν ἀπὸ τοῦ Ἀνατολῶν και Δυσμῶν
και Βορρᾶ και Νότου καθ' ἡμῶν ἐπεγεγομένων φοβερῶν και
κατατρεπτικῶν δεινῶν. Ἀπὸ τότε κυρίως ἄρχονται οἱ συνε-
χεῖς και δεινοὶ ἀγῶνες τῶν γενναίων προμάχων και καλλι-
κῶν προσπιστῶν τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τῶν ἀντιπροσώπων
και τῶν ἀποστόλων τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν ὁμολογιῶν,
ἐνμαίλλως ἀγωνιζομένων διὰ παντοίων μέσων και μεθόδων,
ὅπως προσελκύσωσι πρὸς ἐαυτοὺς και ὑποτάξωσι τὴν Ὀρθόδο-
ξον Ἐκκλησίαν. Ἐκ τῶν ἐπικινδύνων τούτων θρησκευτικῶν
ἀντιπάλων τὴν πρώτην θέσιν κατεῖχον οἱ Λατῖνοι, ὅτινες, οὐ
μόνον ἐν ταῖς Ἐνετοκρατούμεναι Ἑλληνικαῖς γῶραις, διη-
νώγλουν και ἐτέρακτον συχνὰ τοὺς ἡμετέρους, ἀναγκάζοντες
αὐτοὺς βίᾳ, τῇ συμπτῇ πολλὰς και τῶν κατὰ τόπους πο-
λιτικῶν ἀρχῶν, εἰς τὴν ἀποδοχὴν και διάπραξιν τῶν θρησκευ-
τικῶν καινοτομιῶν τῆς Ρωμικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ και ἐν
αὐτῷ τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει δραστηρίως ἐνέβρουν δολοίς
και ὑπόλοις μέσσις, πρὸς ἀποπλάνησιν και ἀποθονόκλησιν τῶν
Ὀρθόδοξων Χριστιανῶν ἀπὸ τῶν πατρῶν δογμάτων, παρα-
δόσεων και ἡθῶν, ἀποστελλόντες ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν Ἀνατολὴν
δίκαν ἀκρίδων σμήνη ὅλα προσήλυτοθηρῶν, στρατολογουμέ-
νων ἐκ τῶν πολυανόμων τῆς Ρωμικῆς Ἐκκλησίας μοναχι-
κῶν ταγμάτων. Τούτους εἰκοντο οἱ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐκκα-
δεκάτης ἐκκτονταετηρίδος ἀπὸ τοῦ Παπισμοῦ ἀποσχισθέντες
Διακρυφόμενοι, διακρινόμενοι τῶν Λατίνων κατὰ τοῦτο, ὅτι
προσεπάθον κυρίως διὰ τοῦ ὁρθοῦ λόγου και τῆς ἱστορίας νὰ
προσελκύσωσι τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, ἐκλαμβάνοντες και

ἐξηγούντες κατὰ τὰς ἰδίαις ἀρχάς, προλήψεις και παποθησεις
τὴν Ἀγίαν Γραφὴν και τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν.

Παρὰ πάντα ὅμως τὰς κακοδούλους ταῦτας ἐνεργείας τῶν
ἐναντιῶν και τὰς ἀντιδόους περιστάσεις τῶν χρόνων, ἡ ἡμε-
τέρα Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐλπίστου ἐπὶ τὴν
ἀπροσμάχτην δύναμιν τοῦ Θεοῦ αὐτῆς ἰδρυτοῦ και θεμελιω-
τοῦ και ὅρις Πατέρω, μὴ ὑπερτιθεμένη κατάρθωσεν οὐ μόνον
νὰ διαφυλάξῃ ἀκραιφνῇ και ἀλώβητον, ἦν ἄλλα, ἡλοῖωσεν
και διέσπειραν Χριστιανικὴν πίστιν, ἀλλὰ και νὰ διαδιδάσῃ
ὡς ἄλλη τις κιβωτός, εἰς αἰσιωτέρους χρόνους τὰ πιστὰ αὐτῆς
τέκνα, τῷ μὲν γὰρ κατὰ τῆς εὐσεβείας ἐκτρέφουσα, τῇ δὲ
ἐλπίδι παραμυθούμενη. Ἀλλ' ὁ ἀσφαλὴς διαπλοῦς τοῦ τοικυ-
μι... και πλήρους σκοπέλων ἐκείνου πέλαγους, ὁφείλεται

στοιχῆτως τοῖς δεξιοῖς συγχρόνοις κυβερνήταις και ἰθύν-
τοσι τοῦ ἱεροῦ σκάφους τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας, ὅτινες
ὑπερανθρώπως, ὡς ἔπο, εἰπεῖν, ἡγωνίσαντο και ἐμόχθησαν
ὑπὲρ τῆς διασώσεως τοῦ τε σκάφους και τοῦ πληρώματος, γε-
νόμενοι ἐνθερμοὶ πρόμαχοι τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐθνικοὶ παιδαγω-
γοὶ τοῦ Γένους, γλυκαί, ἐν ταῖς συμφοραῖς παρήγοροι, ἄγρυ-
πνοι φύλακες τῶν πατρίων και πάσης τῆς προγονικῆς ἡμῶν
παρακαταθήκης. Χάρις εἰς τὸν ἱερόν κληρὸν, ὄντα τότε πνευ-
ματικῶν τροφῶν τοῦ, ὡς τὰ πολλά, ἀρχιμάρτυρος Ἑλληνικοῦ
λαοῦ, οὐμόνον ἡ Ὀρθοδοξία και ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα, τὰ ἱερώτερα
και τιμαλφέστερα ταῦτα ἐθνικὰ ἡμῶν κειμήλια διαφυλάχθη-
σαν ὅθικτα και ἀκραιφνῇ, ἀλλὰ και ἡ ἄλυσις τῆς ἐθνικῆς ἡ-
μῶν ζωῆς και τῆς παιδείας διετηρήθη ἀδιάσπαστος και συν-
εχής. Διότι, ὡς γνωστόν, κατὰ τὴν ὀδυνηρὰν ἐκείνην τῆς ἱστο-
ρίας ἡμῶν περίοδον ἡ παιδεία, ὁ πολιτισμὸς και αἱ παραδό-
σεις τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων εἶχον περιορισθῇ μονοουχί
εἰς τὸν λειτουργικόν τῆς Ἐκκλησίας, αἱ δὲ ἱερὰ Μυστήρια και τὰ
θεσιαστικὰ τῆς χάριτος εἶχον γείναι ἐργαστήρια τῆς ἀρετῆς,
φωτῶν τῶν γράμμάτων και κυσμάτων πολλῶν ἀρχαίων θη-
σαυρῶν. Ὅπως λοιπὸν σπουδῇ και μελέτῃ, δὲν χρῆζουσι
παρ' ἡμῶν οἱ μέγροι αἵματος και μαρτυρῶν πατοδὸς, ὑπὲρ
διασώσεως πίστεως και ἔθνους, ἀγωνιστάμενοι διακρεπῆς οὗτοι
πρόγονοι ἡμῶν; Ὅποιοι σεβασμοὶ και ἡλικία ἐγγυαλισμένη
οὐχ ἀρμόζει τοῖς διατάσσαι γενναίως ἐνώπιον ἡγερμένων και
βυτιλῶν τὸ πάντιμον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ και ὑποστηρίξαι
ἡμετερώς ἐν χρόνοις γαλεπῶν τὰ ἀπράγματον δίκαια τῆς
Ἐκκλησίας και τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἱεροῖς τούτοις ἀνδράσι; Καὶ
ὅμως, πολλοὶ τούτων, ὡς ὁ βίος και ἡ θεοφιλῆς δρᾶσι, συνι-
στᾷ τὴν νεωτέραν Ἐκκλησιαστικὴν και ἐθνικὴν ἡμῶν ἱστο-
ρίαν, τυγχάνουσι δυστυχῶς παρὰ πολλοῖς, εἴτε ὅπως ἀγνω-
στοί εἴτε μόνον κατ' ὄνομα γνωστοί.

Τούτου ἕνεκα και ἡμεῖς, ἀφορμῇ δοθείσης ἐκ τῆς ἐν
ἰδίῳ τεύχεϊ ἐν Χανίοις τῷ 1903 ἐκδοθείσης, ὑπὸ τοῦ ἐλ-
λογίμου Καθηγητοῦ κ. Ἀγαθολογίου Νινολάκη ἐμβρι-
θοῦς και ἐπιστημονικῆς πραγματείας περὶ τοῦ εὐκλεοῦς Κρη-
τοῦ; Μελετή τοῦ Πηγᾶ, ἐπεδόθημεν ἐκ φιλοπάτριδος
ὅλου; ζήλου εἰς τὴν μελέτην τοῦ θίου και τῆς δράσεως
ἐτέρου ἐνδόξου τέκνου τῆς καλλιγόνου Κρήτης, συγχρό-
νου και ἱστοῦ τοῦ Πηγᾶ, τοῦ Μαζήμου Μαργουνίου,
Ἐπισκόπου Κυθήρων, και τοῦ πόρισμα τῆς τοιαύτης με-
λέτης; παραδίδομεν εἰς τὴν δημοσιότητα διὰ τοῦ παρ'
ἡμῶν ἐκδιδόμενου περιπουδάστου περιοδικοῦ ὁ «Κρητ.
Ἀστὴρ», τὸ μὲν ὅπως καταστῇ ἔστω και ἄτελὸς γνωστὸν παρὰ
τοῖς πολλοῖς; ὁ ἐπιφανὴς οὗτος Κρήτης ἱεράρχης τοῦ 15^{ου}
μ. Χ. αἰῶνος, τὸ δὲ ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἐπικουρικὸν
δοθήμα ἄλλοις σκοποῦσιν ἰδίαν περὶ τοῦ προκειμένου
ἀνδρὸς μονογραφίαν νὰ ἐκδώσωσιν.

Ἡ τοιαύτη δὲ ἐπὶ τῇ θάσει κυρίως τῶν πρώτων πη-
γῶν, κατὰ τὸ ἐνὸν ἀσφαλὴς και ἀπληλαγμένη εἰκοτολο-

γιών εξιστόρησις τοῦ θείου καὶ τῆς δόξης· ἐνὸς ἐκ-
στου τῆς νεωτέρης ἡμῶν ἱστορίας· ἀνδρῶν, φρονούμεν ὅτι,
ὅχι μόνον εἶναι ἀνγκυρία καὶ χρήσιμος· ἀλλὰ καὶ ἐπι-
βάλλεται, δύναται τι· εἰπεῖν, ἡμῖν τοῖς τούτων ἀπο-
γόνοις· καὶ ἐπὶ τούτοις· τεμνυνομένοις, τοσούτω μᾶλλον,
ὅσῳ, τὸ μὲν παρέχεται συμβολὴ τι· εἰς τὴν ἐν πολλοῖς·
σκοτεινὴν εἶτι καὶ συγκεχυμένην νεωτέραν Ἑθνικὴν καὶ
Ἑκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἱστορίαν, τὸ δὲ δείκνυσθαι, ὅτι ἡ
θυμότης· Ἑλλὰς· καὶ ἐν χρόνοις· ἐσχάτης· ταπεινώσεως
καὶ δουλείας, οὐκ ἐκπύματον παράγοντα ἐπιφανεῖς ἄνδρας,
τινὰς μάλιστα τούτων ἀλλελλωμένους· κατὰ τὴν παιδείαν
καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ πρὸς τοῦ· τὰ πάντα ἄρθρα καὶ ἐν
ἀνέσει ἔχοντες· συγγρόνους· Εὐρωπείους. (Ἀκολουθεῖ)

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΧΑΝΙΩΝ ΕΙΣ ΛΟΝΔΙΝΟΝ

IV

Δι' ἧς ὁδοῦ ἤλθομεν εἰς Παυσίλυπον ἀνχωροῦμεν. "Ημε-
θα τρεῖς· ὁ κ. Ἀταριώδης, ὁ κ. Βατικιώτης καὶ ἐγώ, ἐγε-
μεθα δὲ τέσσαρες· ἐντυγχόντες· ἐντυχθῆ καὶ τῷ Ιακώβ κ. Μυλω-
νογιάνη. Καταγορευόμενοι ἐκ τοῦ θυμακίου περιβάλλοντος·
δὲν τολμώμεν ἢ διακλύψωμεν τὴν ἄρρητον γοητείαν. Βαθίζο-
μεν ἐν οἰοπῇ, περιπίπτοντες ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς· ἐκπλήξιν καὶ
ὀλοὴν ἀνγλοῦντες νέας· καὶ ζωηρότεραι· ἐντυπώσεσι· ἀπὸ τὴν
ἐναλλαντίν των θεασιῶν εἰκότων. Ἀδύνατον νὰ δοῇ μία
ὁδὸς τῆς ἀπειρίας· καὶ ποικιλίας· των μεταλλάττομένων σκη-
νογραφῶν των πρὸ ἡμῶν ἐκτεινομένων.

Ὁ "Ηλιος κλίνει πρὸς τὴν δύσιν αὐτοῦ, αἱ δὲ τελευταῖαι
ἀναχαιπτὲς του χρωματίζουσι μὲ τὰ ὀλοπόρφυρα χρώματά των
τὰ ἀπέναντι ὅρα καὶ ἐκκαρπύρουσι τὰ ἥρεμα τοῦ κόλπου ὕδατα.
Σμήνη πετρῶν διασχίζουσι τὴν διαυγῆ ἀτμόσφαιραν καὶ πε-
ρυγίζουσιν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς· ἀλιεῶν ἀνακυρόντων τὰ δίχτυά
των. Τὸ ὅλοιο· τὸ ἐκ των ἱστων των πλοίων ποῦ μὲν πυ-
κνοῦται, ποῦ δὲ ἀραιοῦται. Ἀτμόσφαιρα καταθάνουσιν, ἱστι-
σοφόρα ἀνχωροῦσι, πολεμικὰ περιπολοῦσι, ὑπεριοκέειναι ἐτοι-
μάζονται, τιγυδρομικὰ σπεύδουσι. Μία ἄλλη πλωτὴ πόλις·
ἀπὸ τοῦ ὕψους· εἰς ὃ εὐρισκόμεθα ἀποκαλύπτεται πρὸ των
ὀφθαλμῶν μας μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν κίνησιν, τὴν προσδίδουσιν
ὑπεριμῖαν τῆς θαλάσσης· ταύτης· ἀρτηρία· τῆς Νεαπόλεως.

Εἰς τὸ βάθος· πρὸς Α. ὕψεται ρέγγων ὁ Βεζούδιος, ἡ φά-
στειον ἄλλο τῆς ἰταλικῆς γῆς. Πόσιμ γραφικότητα δὲν πα-
ρέχει εἰς τὴν πρὸ ἡμῶν μεγαλοπρεπῆ εἰκόνα καὶ πόσον ἁρμο-
νικὰ δὲν ποικίλλει τὴν πολυτέλειον καὶ εὐχρημον πέραν τοῦ
κόλπου ἔκτατι! Οὐδεὶς ἤθελε φαντασθῆ, ὅτι ἡ φύσις, ἡ
ἀπλόωτατα ὅλον τὸ κάλλος εἰς· χρώματα καὶ συμμετρίαν καὶ
πλαστικότητα θὰ ἐκρυπτεν εἰς τὰ βάθη ἐκεῖ τὴν ἀκατανίκητον
δύναμιν, ἥτις· ἀπὸ χειρὸς εἰς χειρὶ ἀνσπεῖ εἰ τὴν ἀπόγνωσιν
εἰς τοῦ· πε νίκους. Ὁ τελευταῖος του παροῦστος· εἶναι πρὸς-
φατος. Δὲν ἐλητημονήθη ἀκωμή ἡ διαπύρος· λάβρα του, ἡ ἐκ-
χυθεῖσα, οὐδ' ἡ παρὶν στήλη ἥτις· ἀνέθρωπεν ἐκ των κατα-
στροφῶν του καὶ ἐφώτισε τὰς σκοτεινὰς νύκτας των γειτόνων
του. Πολλὰ δὲ ὑπῆρξαν αἱ ἐκρήξεις αὐτοῦ κατὰ τοῦς ἱστορι-
κοῦς χρόνους, ἀλλ' ἡ μᾶλλον καταστρεπτικὴ ἀναιτιρησίαις
ἦν ἡ τοῦ 79 μ. Χ. Ὑπὸ τὰ νέφη τῆς ἡμέρας καὶ τῆς σποδοῦ τὰ
ὁποῖα ἀνεβλήθησαν ἐκ των σπλάγγων του καὶ τὸν ποταμὸν
τῆς ἐκχυθείσης λάβρας· καὶ τὸν σαρὸν των ἐκτρανδονισθέντων
μύδρων τρεῖς ἀμυκιάτατι πόλεις καταχώσθησαν, τὸ Ἡρά-

Ἀπὸ τοῦ 1713 ἀναιτιρησίαις ἐνεργηθεῖσαι ἐν Ἡρακλείῳ
ἀτεκίλυφον ἀντικείμενα μεγίστη· ἄλγος, μαρτυρα· ἀβυσσὶς·
τῆς ἀκμῆς καὶ τοῦ πλοῦτος τῆς πόλεως· ταύτης· ὡς καὶ τῆς
προηγμένης· τῆς νῆς των Ρωμαίων καὶ τοῦ τρόπου τῆς ζω-
ῆς αὐτῶν. Εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ὅπερ εἶχον ἀπολέσει
ἀπὸ 16 αἰώνων, ὁδοὶ εὐθείαι καὶ κινητικὴ μετὰ πεζοδρομίων
ἐπαστρωμένων δι' ἀπεφυγμένης· λάβας· προηγούμενων· ἐκρή-
ξεων, οἰκίαι μακρυνοῖσι, αἱ ἐξωρρίζον τέλει μυστικὰ καὶ
καλλιγραμὰ τοιχογραφίαι. Μεγαλοπρεπεῖς· δὲ προσέχλον
ἀπὸ τοῦ σκοτεινοῦ ταβάνου των, ἐν ἐλ των ἀρτιωτέρων ἱδρυ-
μάτων, τῇ Ἀγορᾷ, οἱ κολοσιταῖοι ἀνδριάντες τοῦ ὁμοῦ Νέρω-
νος· καὶ τοῦ μεγαλόφρονος Γερμανικοῦ· ἅμα δὲ πάπυροι ἐν κυ-
λινδροῖς· πόλεις μοι, μετὰ των ὁποίων 4 ἑλληνοκοί· μία
πρὸς μανίαν πρὸς τῆς ἐκτετατοῦς φιλοστονίας, ἑτέρα πρὸς
ἠθικῆς, τὴν γρημὰς ρητορικῆς καὶ ποιητικῆς πρὸς τὴν μουσικὴν.

Ἐν ἀποθήκῃ· δὲ εὐθέτησαν ἀπὸ θρησκείας τῶν πιν-
τῶ· εἶδον, κάττα καὶ κάρτα καὶ τύχα καὶ κίματι καὶ σι-
τηρά· ἔλκον ἐν φιάλῃ, δοχεῖα ὀρεῖ· ἄλλαν, πῆλιν, ὀλ-
λιν. εἶτι δ' ἐργαλεῖα ξυλουργοῦ καὶ χειουργικῆς, πλεῖστοι
πίνακες, καὶ . . . κτένες· διὰ τὴν κόμωσιν των κυριῶν.

Πολλὰ των εὐρημάτων τούτων ἀπόκεινται εἰς τὸ μουσεῖον
τῆς Νεαπόλεως· ἐν ἰδιαιτέροις· ἀθροῦται· ἐνθα βλέπει τι· καὶ
ἄρτου· ἀπὸ θρησκείας· ἐνθα μὲ τὴν σφραγίδα τοῦ ἀρτοποιοῦ, καὶ
σκίμποδα, καὶ κλίνας· σιδηροῖς, καθίσματα, τοῦ λούλου
ὀρεῖ· ἄλλαν καὶ ἄλλα ποικίλα καὶ πιντοῖα· χρηστὰ· σκευή.

Τὰ αὐτὰ περίπου ἀπεκίλυφον καὶ αἱ ἀναιτιρησίαι τῆς Πο-
μπηίας, αἵτινες· ἤρξαντο τῷ 1750 καὶ ἐξηκολούθησαν κατὰ πε-
ριόδους· ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἕνα περὶ τοῦ ἁγίου πότε.

Ἀλλ' ὅτι ἐντυχθῆ κατὰ πλήρη εἶναι τὸ κάλλος καὶ τὸ
μεγάλειον καὶ ἡ ζωὴ, αἵτινες παρουσιάζει ἡ νεκρὰ πόλις ἀπαλ-
λαγείσα μετὰ 17 αἰώνων τοῦ ἐρεθῶδους καὶ ἀποπνηκτικοῦ κα-
λύμματός της. Ὁ νεκρὸς πέπλος της δὲν ἀφῆκεν ἐμφανῆ τὰ
ἔλγῃ του καὶ ὃ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις· περικλείει· αὐτὴν τάσο·
δὲν ἡλλοίωσεν οὐδ' ἐφθιρέ τι· τὴν οἰστήρησεν ἀνέπαρον· τῇ
ἐχρησίμευσεν ἕνα περὶ τῶν ἀπὸ τὴν φθορὰν του χρόνου. τὰς
δρῶσεις των πολεμίων καὶ τὰς καταστροφὰς των πολεμίων· ὅτι
αἱ ὑπῆρχον ὠρεῖον καὶ πολύτιμον ἐν αὐτῇ. Αἱ κινητικὴ
ὁδοὶ της, οἱ κηποὶ της, αἱ τοιχογραφίαι, τὰ ἀγάλματα, τὰ
ἀντικείμενα τῆς οἰκιακῆς· χρήσεως καὶ των πολλοῦτων βω-
τικῶν ἀνγκῶν· πρὸκεινται τεκμήρια τῆς τῆς εὐρωστίαις· καὶ
τῆς προόδου τῆς πόλεως· ταύτης, παρουσιάζοντα αἰγλήν καὶ
μεγάλειον ἀνάλογον πρὸς τὴν φήμην των πρώτων Καίσαρων.

Ἐν ἡ Ρώμη ἀφῆκεν ὀπισθεν τῆς ἐρείπειας καὶ κόνιν ἱστορι-
κὴν, ἡ Πομπηία ἀνεδιομένη ἀπὸ των κόλπων τῆς γῆς, ὡς ἡ
Ἀφροδίτη ἐκ τῆς θαλάσσης, ὁμιλεῖ μόνῃ περὶ τῆς ἐκστῆς·
ἀκμῆς καὶ εὐφρόντιος· παρέχει πίσας· τὰς λαπομερείαις τῆς
ἀρχικῆς αὐτῆς· εὐκλείας.

(Ἐπεται συνέχεια)

Τὸ φυλλάδιον τῆς 13 Δεκεμβρίου καὶ τῆς
1ης τοῦ νέου ἔτους θὰ ἐκδοθῶσιν εἰς ἓν
καλλιτεχνικὸν φυλλάδιον, εἰκονογραφημέ-
νον, κατὰ τὰς ἡμέρας των Χριστουγέννων.
Θὰ περιέχῃ ποικίλιν ὕλιν, ἀναθερομένην
εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος καὶ εἰς τὸ
νέον ἔτος.

Θὰ ἀποτελέσῃ τὸ καλύτερον ἀνάγνωσμα
των ἐορτῶν των Χριστουγέννων καὶ τῆς Προ-
τοχρονίδος.

ΛΑΪΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΚΡΗΤΙΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

Πολλάκις επαναλαμβάνεται ὅτι μεγάλην φιλολογικὴν ἀξίαν ἀποτελεῖ ἡ ἐθνικὴ πηράδος. Ἡ φιλοσοφία δὴλον ὅτι τοῦ λαοῦ ἀποτυπούμενη εἰς διάφορα ἀποφθέγματα, τὰς παροιμίας, τὰ δημώδη ἄσματα, τὰ παρὰ τῷ λαῷ ὑπάρχοντα παραμύθια κλπ. Ἀλλ' ἡ συλλογὴ αὐτῶν καὶ κριτικὰ ὑπ' ἐνὸς ἀποβαίνει λίαν δυσχερὴς· διότι τίς δύναται νὰ ἐπισκερθεῖ ἅπαντα τὸν Ἑλληνικὸν λαόν καὶ ν' ἀποσπᾷ παρ' αὐτοῦ τὸ μυστικόν; Σημειωτέον δὲ ὅτι προκειμένου περὶ παροιμιῶν ἀπαντῶσιν αἱ πλεῖστοι τῶν δυσχερειῶν. Διότι ὁ χωρικός παρὰ τοῦ ὁποῦ ζῇ τῆς ταύτης οὔτε τὰς ἔχει καταγράψει ποῦ, οὔτε τὰς ἐνθυμεῖται ὁπόθεν τὸν ἐρωτήσης, ἀπλῶς δὲ καὶ ἐν τῇ σειρᾷ τῆς μετ' αὐτοῦ διελέξεως διαφεύγουσι τὸ ἔρκος τῶν ὁδόντων αὐτοῦ, ἐν δεδομένῃ στιγμῇ.

Ὁ σκόπελος ὅμως αἱρεται ἐὰν ἕκαστος τῶν φιλομούσων ἀναλάβῃ ἐν ταῖς μετὰ τῶν ὁμοχωρίων αὐτοῦ συναναστροφαῖς καὶ διαλέξεσι νὰ καταγράψῃ τὰς παροιμίας, τὰ ἄσματα, τὰ δημώδη διστιχα, τοὺς μύθους κλπ. ἅτινα ἐκαστοτε ἀκούει. Ἐὰν δὲ ἐν ἐκάστῳ χωρίῳ ὑπάρξῃ εἰς τοιοῦτος, ὅς τὸν ὀνομάσωμεν συνεργάτην, τότε πᾶσα ἡ παράδοσις δύναται νὰ καταγραφῇ, ὁπότε εὐχερὲς πλέον ἀποβαίνει νὰ περιληφθῶσι πάντα ἐν ἐνὶ τόμῳ καὶ ἀποτελεσθῇ πλήρης, βιβλίον ἐκ πάσης τῆς λαϊκῆς μουσῆς.

Ἐντεῦθεν ὁρμώμενος προέβην εἰς τὴν δημοσίευσιν τῇ; παροίσης ἐργασίας ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ταχέως θὰ ἴδω ὁμοίων διατριβῶν ἐρίθον τὸ φύλλον τοῦ φίλου «Κρητ. Ἀστέρος».

Ἐν τῇ προκειμένῃ διατριβῇ εἰργάσθην, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, ἀποφυγὼν τὴν παραλαβὴν ἐκ γεγραμμένων. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀποκλείει πᾶσαν παροιμίαν ἣτις ὑπ' ἄλλων ἔχει γραφῇ διότι, ὁμολογῶ, ἀγνοῶ ὁποίας ἔχουσι γράψει. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν κατάταξιν αὐτῶν ἀναγράφω ταύτας καθ' ἣν τάξιν ἔχουσιν ἐν τῷ σημειωματαρίῳ μου, ἀποφυγὼν πᾶσαν κρίσιν καὶ σχόλιον.

Ἀβουλος ὁ νοῦς διπλὸς ὁ κόπος.

Ἄγιε Γιώργη βούηθά μου, —σεῖ καὶ σὺ τὰ πόδια σου.

Ἀγαπᾷ ὁ θεὸς τὸν κλέφτην, μὰ πλεῖν τὸν οἰκοκύρη.

Ἀρν' ποῦ βλέπει ὁ θεὸς, ὁ λύκος δὲν τὸ τρώει.

Ἀναβε τὸ λιγνάρει σου πρὸ τοῦ νὰ σ' εὖρ' ἡ νύκτα.

Ἀπιαστα πουλιὰ, χίλια ὥς τὸν παρᾶν — καὶ πιασμένα; — παρὰς κ' ἓνα.

Ἀπὸ τὴν κεφαλὴ βρωμεῖ τὸ ψάρι.

Ἄν φτύξης τὸν οὐρανὸν, φτεῖστά μάθια σου, καὶ ἂν φτύξης τὴν γῆν, φτεῖς τὰ πόδια σου.

Ἄς μὲ λείσι βοεβίνα καὶ ἄς ποθαίνω ποῦ τὴν πείναν.

Ἀποῦ δὲν βοηθᾷ τοῦ σπιτιοῦ του πέφτει καὶ τότε πλάκωνει.

Ἀπ' ἀστραπή, φωτιά, σεισμόν, πανοῦκλα, πείνα, χιόνι καὶ ἀπὸ καμπούρη καὶ σπανὸν ὁ Θῆς νὰ σε λυτρῶνῃ.

Ἄντρα μου ἢ ἐσὺ νὰ ποθαίνης ἢ ἐγὼ νὰ χρεῖσω.

Ἀκριβὸς θαρρεῖ κερδαίνει καὶ φυρεῖ καὶ δὲν τὸ νοιώθει.

Ἀπὸ τοῦτο τὸ πανάκι εἶν' καὶ τοῦτο τὸ κομματάκι.

Ἄν θὲς καλὰ ν' ἀκούς, μάθε καλὰ νὰ λέγῃς.

Ἄν τὸ λὲς καὶ δὲν τὸ κάνεις, τὴν ὑπόληψίν σου χάνεις.

Ἄν κάθῃσαι ὅς τὴν μπάταν σου, κινεῖς δὲν σὲ σηκώνει.

Ἄλλ' ἢ φέξις τοῦ ἡλίου καὶ ἄλλη τοῦ φεγγαριοῦ.

Ἄλλος εἶν' ὁ Θεοδώρης καὶ ἄλλος εἶν' ἀποῦ θωρεῖς.

Ἀποῦ θέλει νὰ πηδηξῇ, πρέπει μὲν νὰ σωτηρηξῇ.

Ἀναρροῦφα ροῦφα ροῦφα βγάλε τὰ τὰ ξένα ροῦχα.

Ἀναργὸς δουλιὰ δὲν ἔχει, τὸ βρακί του λεῖ καὶ δένει.

Ἀπὸ βροντῇ καὶ ἀπ' ἀστραπῇ καὶ ἀπὸ νερὸ καὶ χιόνι καὶ ἀπὸ κασιδή καὶ σπανὸν ὁ Θῆς νὰ σε λυτρῶνῃ.

Ἀποῦ κάτσει ἀπὸ σπέρας μὲ στραβόν, τὸ πρῶτ' ἀλλοιωθεῖ.

Ἄλλοι πεθυμοῦν τὰ γένητα καὶ ἄλλοι φθιοῦν καὶ ῥιχνον τα.

Ἀπιαστός κλέφτης, καθάριος νοικοκύρης.

Ἀποῦ τὸ ῥόδο βγαίν' ἀγκάθι καὶ ἀποῦ τ' ἀγκάθι ῥόδο.

Ἀπὸ σπανὸν ποταμὸν ψηλὰ τὰ ροῦχά σου,

Ἀποῦ φοβᾶται δὲν φοβᾶται, καὶ ἀποῦ δὲν φοβᾶται, φοβᾶται.

Ἀσπρος γεννᾷτ' ὁ κόρακας καὶ κόκκινος μαλιάζει, καὶ μαῦρος καταστίνεται καὶ τοῦ κυροῦ του μοιάζει.

Ἀκριβὸς, ψηλὸς ἀέρας καὶ δαιμονικὸς πατέρας.

(Ἐπειτὰ συνέχεια)

Στ. II.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Κύριε Εἰρηνοδίκᾳ

Κύριε Διευθυντά,

Ἐπειδὴ ἡ γνώμη τοῦ δικέρεπούς καθηγητοῦ καὶ φίλου κ. Γ. Χατζηδάκη, ὅπως σχολιάζεται, ἐνδέχεται νὰ παρερμηνευθῇ, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ προσθέσω ὀλίγας λέξεις διασαφηντικὰς τοῦ πράγματος.

Ὁ κ. Χατζηδάκης καταλήγει λέγων τάδε:

Ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ εἶπω ὡς ἱματιομίσθια, ὡς δικοδίφια, ὡς ὀλυμπιονίκια κτλ. κτλ. ἵνα μὴ φανῶ ἀρχαιοτάτος τῶν ἀρχαίων παρὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ἀπαιτούσης πανταχοῦ τὸ αὐτὸ φωνῆεν διὸ προτιμῶ τὸ ὡς εἰρηνοδίκᾳ.

Συμφωνῶ τῷ κ. Χατζηδάκῃ διότι ἐντυχὴν οὗτος ὁμιλεῖ ῥητῶς περὶ τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἥγουν περὶ τῆς κλίσεως τῆς ὁμιλουμένης ἡμῶν γλώσσης, ἣν ἐν τῇ ἀρτι ἐκδομένῃ Γραμματικῇ μου εἰδικῶς πραγματεύομαι (σ. 43 ἐπ.) ὑπὸ τὸν τίτλον Ὁμοιόμορφος κλίσις. Κατὰ ταύτην ἡ δημώδης λαλιὰ οὐδαμῶς τοῦ ἐνίκου ἀριθμοῦ μεταβάλλει τὸ ληκτικὸν φωνῆεν ἀλλὰ λέγει ὁμοιομόρῳ; ὁ ναῦτης, σὺ (=ὦ) ναῦτη τὸν ναῦτην(ν), τοῦ ναῦτην, ἐτι δὲ κύρ (κύριε) νομάρχην, τοῦ νομάρχην, βρὲ κλέφτην, Μανιάτην, τοῦ κλέφτην, τοῦ Μανιάτην, καὶ πάντα τὰ λοιπὰ μυριόλεκτα.

A. N. Γιάνναρης.

Παρακαλοῦνται οἱ συμμορφωθέντες πρὸς τοὺς ὅρους τοῦ 3ου διαγωνισμοῦ τῶν Πρακτόρων νὰ ἀποστείλωσι πρὸς ἡμᾶς ἐντὸς 10 ἡμερῶν οἱ μὲν καθυστεροῦντες τὸν κατάλογον τῶν συνδρομητῶν, οἱ δ' ἀποστείλαντες τὰ ὀνόματα αὐτῶν ὡς καὶ τὰς εἰκόνας τῶν πρὸς δημοσίευσιν. Πᾶσα καθυστέρησις θὰ εἴνε πρὸς ζημίαν αὐτῶν.

ΒΑΠΤΙΣΙΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΕΝ ΙΟΥΔΑΝΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἡ εὐτυχής-δίοδος τῶν Σκάχερ Ράκ καὶ Κάτε Γκάτ τῶν πάλαι χρόνων, ἦτοι: ἡ διὰ τῶν Κυανέων Πετρῶν διέλευσις τῆς περωτῆς Ἀργούς· ἡ διὰ τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ διαπόρθημους τῶν σχεδίων τοῦ Ὀδυσσεύς· ἡ διὰ τῶν Ἑρκλείων Στηλῶν διάβασις τῶν γαυλῶν τῶν φοινικικῶν· ἡ διὰ τῆς πηλιρροίας τῆς Ἐρυθρᾶς (=Ἐρετρίας) εὐτυχής-δίοδος τῶν υἱῶν Ἰσραήλ(ς), πάντα ταῦτα ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν χερσεύτα μῦθον περὶ τῶν ἐν Κρήτῃ Ἀρπυιῶν, ὅτι ὄντως αὗται ἐτίλυν τότε τὰς κόμας, τὰ πτερὰ, μείνασι ΑΠΤΕΡΟΙ, ἐνῶ ἀλλοχοῦ συνέβη ἄλλο τι, τουτέστιν αἱ Κυανεαὶ ΠΕΤΡΑΙ ἐπκυτταν κινούμεναι, ἅμα ὡς εὐτυχῶς διήλθε πρότερον ὄρνις (1) ἀλύμαντος τὰ ΠΤΕΡΑ, καὶ ἐνῶ ἀλλοχοῦ ἐπίσης εἰς ἐνδείξιν τῆς μηδέποτε ἐπικυκλῆσεως εἰς τὰ ἴδια οἱ Φωκαεῖς ΠΕΤΡΑΝ βάλουσι εἰς τὸν πόντον, ἀμετακίνητον καὶ ἀκίνητον σύμβολον ἀμετασλεύτων ὄρκων εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, μάτην ΑΠΤΕΡΟΝ!

Τὰ ἀρκακτικά, ὡς λάροι, νευτιλλομένων ἀνδρῶν κύματ' αἱ ἄρπυιαι ἄπιστοι· θάλασσα καὶ αἱ ἡμείλιχοι ἀκάδιοι δίναι καὶ οἱ ἐωσφῆροι αὐτόκαρες καὶ ἐτεόκαρες περικταὶ ἀνὰ τὰς ὕγρας ἐκτάσεις τῶν καθ' ἡμᾶς θηλασσῶν, ἔδωκεν ἐπίσης ἄλλην ὁμοίαν ἀφορμὴν εἰς γένεσιν τῶν τοιούτων ἐξαισιῶν μυθευμάτων, ἅτινα εἰναι **ξηρχίαστορία γεγονότων** (2) περιβεβλημένη τὰς χάριτας ὅλας τῶν Οὐρανῶν.

Οὕτω, τὸ περὶ Καφθῶρ-Ἀπτερα ζήτημα φέρεται χρῆζον μείζονος ἐπιστασίας.

Πρὸς τὴν παναυτίστιν τῶν δύο τούτων λέξεων, πρὸς τὴν ὁποίαν πάντοτε φέρομαι καὶ πάντοτε διατάζω νὰ ἐμμένω, δὲν θεωρῶ ἐφεξῆς μεγάλην δυσχερείαν ἀπὸ τῶν ὀνομάτων «**Ἀδδῆρα** καὶ **Σαρεπτά**», διότι «**Ἀδδῆρα** καὶ **Χάρουδιδ**» δὲν ἀφίστανται γραμματικῶς πολὺ, ἄλλως δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκεῖ που τὸ πρῶτον προσήρξε καὶ θεοὶ ΠΡΩΤΟΙ (πρωτ—ἡγόρα) πάντοτε ἐκεῖ ἐθασίλευσαν καὶ ἡ ἐκεῖ που ΙΣΜΑΡΟΣ ὑπεμφάνει τὴν ΜΙΣΡΑ-Ι·Μ, καὶ οἱ ἐγγύς **Κάδειροι** ὑποδήλουσι τὰ πανάρχαια σημεῖα **χερουδ(ιμ)**, πολυόματτα καὶ ἐξαπτερύγα, ὡς ἡ Θεία Χάρουδιδ. (πρὸς. ΗΜΑΘΙΑΝ καὶ Χημάθ κλπ.).

Οὕτε μεγάλη ἐπίσης· ἡ δυσχερεία ἀπὸ τοῦ ὀνόματος «**Σαρεπτά** (Σιδωνίας)» λόγῳ τῆς μεγάλης συγγενείας πρὸς τὸ ὄνομα αἰ **Ἀπτερα** (Κυδωνίας), καθόσον μία πρόχειρος λύσις δύνανται νὰ ἐκχυνοποιήσῃ τὴν ὑψηλὴν περιέργειαν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα σπουδαζόντων, ἡ λύσις τῆς αἰωνίας ἐναλλαγῆς τοῦ σ (c) πρὸς τὸ κ (c), τῇ βοηθείᾳ μάλιστα τῆς ῥαχία· γραφῆς καὶ ἐπιγραφικῆς (3).

(1) Ὅρνις εἶνε αὕτη ἡ ναῦς, περὰ δὲ αὐτῆς τὰ ἔρετρα. Τῆς Ἀργούς τὰ πτερὰ ἔμειναν ἄφθορα, πλην προστριβῆς κατὰ τὴν οὐρᾶν. Αἱ πέτραι τότε ἔστησαν ἀκίνητοι ἐκτοτε διὰ παντός, ἦτοι ΑΠΤΕΡΟΙ. Παραβάλλετε καὶ Νίκη-Ἀπτερον. Ἡ ἱστορικὴ σημασία ἀπάντων τούτων ἐρμηνεύεται ἄλλαχοῦ. «Ὁρα» Κριτικῆς Ἑτυμολογίας ΙΘ', αἰῶνος» διάλογον στρουθίου, Ἀργούς καὶ κόρακος Νῶε. Ὁμοίως «ἀοριστὸν μεταξὺ Ἀρεράττι καὶ Ἐρυθρᾶς» (Τομ. Γ', κεφ. 38, 45). Ἐπίσης «Συνέντευξιν παλαιοῦν Ἐρετρίας, Δαρειῶν καὶ Ἐρυθρᾶς Μουσῆς» (Τομ. Γ', κεφ. 60). Τέλος «Μονόλογον Κυανέων Πετρῶν καὶ Λαλούσης Πέτρας» καὶ «Δακρυὰ Πιστῆς Πέτρας καὶ ὀλιγοπίστου Μαρμαρίου καὶ διαταγῶν Ἀπίστου Γρανίτου (κεφ. 49).

(2) Τὴν ἱστορίαν τῶν γεγονότων (μῦθον) ἐκτίθημι ἐν τῇ ἀδημοσίεῳ «Κριτικῇ μου τοῦ ΙΘ' αἰῶνος».

(3) Τὸ τοιοῦτο ἀτέγνασμα πάντοτε ἐπαίνει ἐν ταῖς σοφαῖς αὐτοῦ παραδόσεσιν ὁ προσφίλης συμπολίτης καθηγητῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Χατζιδάκης.

Οὕτω **καφθῶρ** ἤθελεν εἶναι **σαφθῶρ**, ἢ **σαπτῶρ**, ὅτε πλείεσται δυσχερεῖαι αἴρονται καὶ πολλὰ ἀπορίαι διευθετοῦνται καὶ διαφωτίζονται, καθόσον τότε καὶ Σπάρτη καὶ Σάπορτι καὶ Πάτρα καὶ Ἀπτερα καὶ Πτερὶα ἔχουσιν ἀρχὴν μίαν τὸ **καφθῶρ**.

— Ὁμοίως καὶ τὰ **Σάρεπτα** τῆς Σιδωνίας· Καὶ αἱ Πάτραι Πέλοποι· Καὶ Ἀδδῆρα Θράκη;

Ἐκ πρώτης ὥφει, **ναί!**

Βεβαίως· τὸ ζήτημα δὲν σταματᾷ μέχρις ἐνταῦθα.

Ὅμως ἐπειδὴ ἡ μὲν θέλησις ἡ ἀγαθὴ εἶνε ἀπειρος, ὁ δὲ χρόνος διὰ τοῦ ἀποχειροποιήτου· δέδοται μὲνον πρὸς ὕπνον ἀναφυγῆς καὶ ἀνακτῆσεως δυνάμεων, ἐπάναγκε· νὰ φοβώμεθα ἐν Κρήτῃ τὴν ἐπιστημονικὴν μελέτην ὡς **πανώλη** καὶ νὰ τεματίσωμεν τὴν μακρηγορίαν, εὐγνώμονες πρὸς τὸν ἀξιώσιμον κύριον Παῦλον Βλαττόν, χορηγὸν τῆς παρούσης συζητήσεως, ab imo pectore

N. M. ΠΙΘΑΡΑΣ

ΟΙ ΕΒΡΑΙΟΙ ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

Τοιοῦτον εἶναι τὸ κλασικὸν ἐβραϊκὸν περιβάλλον. Ὁ πρεσβύτερος ἀναγινώσκει τὰ ἱερὰ βιβλία καθήμενος ἐπὶ ἔδρα· ἀρκούντως ῥυπαρὰ καὶ κατεργασμένη· δὲν εἶναι δὲ πλέον ἐνταῦθα αἰτία ἡ φιλαργυρία, νὰ μὴ σκέπτεται κανεὶς νὰ καθίρῃ τὴν καθέδραν καὶ νὰ τὴν διορθώσῃ, ἀλλ' ὅτι μόνον ἐγγίζων τις αὐτὴν θὰ ἐρρίκντο ὅτι βεβηλοὶ τόπον ἱερὸν, ὅτι προσβάλλει ἱερὸν τι!

Εἰς τὴν τοιαύτην οἰκογένειαν διαφυλάττονται αὐστηρῶς αἱ παραδόσεις καὶ αἱ θρησκευτικαὶ ἐορταὶ καὶ ἰδίως αἱ ἀφορῶσαι τὸ πάσχα, ὅπερ ὑπομνησθεὶς τὴν ἐξοδὸν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου. Ἐτι δὲ καὶ περὰ τοῖς μᾶλλον ἀνεπτυγμένοις τῶν τελευταίων τούτων χρόνων καὶ εἰς τοὺς ἐπαναστάτας, τοὺς μᾶλλον ἐνθέρμους, τοὺς ἀποχωρισθέντας ἤδη ἀπὸ τῆς οἰκογενείας· τῶν καὶ ἐξαφνισθέντας εἰς τὸν στοβίλον τῶν πολιτικῶν ἀγώνων, συναντῶνται νέοι ἀναμνησκόμενοι μετὰ μεγαλῆς εὐχαριστήσεως τῶν χρόνων, κατὰ τοὺς ὁποίους συνηνωμένοι μετὰ τῶν προσφίλων τῶν πέριξ τῆς τραπέζης ἡρώτων τὸν πατέρα τῶν ἀναλόγως τῶν ἀποριῶν τῶν περὶ τοῦ θρησκευτικοῦ νόμου. «Πατέρα ἔχω νὰ σοῦ κίμω μερικὰς ἐρωτήσεις· διὰ τί τρώγομεν ἐπὶ ὁκτὼ ἡμέρας τὸν ἄζυμον ἄρτον; διὰ τί πύσομεν ὕδωρ ἄλμυρόν; κτλ.», ὁ δὲ πατὴρ ἀπεκρίνεται ἀκρινώσκων ὁρθοῖς τὰς προσευχάς.

Μετὰ τούτους ἐρχεται ἡ τάξις τῶν πτωχῶν. Τούτων χαρακτηριστικὸν εἶναι ἡ συνεργασία πάντων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, ἥτις συντηρεῖ ταύτην. Ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἐργάζονται· τὰ τέκνα καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι πολὺ μικρὰ μανθάνουσιν ἅπαντα νὰ εἶναι ὠφέλιμα λίαν ἐνωρίς· ἀλλ' ὁ περὶ ζωῆς ἀγὼν ὅστις ἤδη εἶναι σκληρὸς· ἐπιδεινοῦται ἐτι πλέον ἐκ τῆς σκέψεως τῆς καταδιώξεως καὶ τῆς κατὰφρονήσεως, ἧς ἔχουσι κατὰτῇ ἀντικείμενον. Τὸ σύνολον δὲ τῶν ἐσωτερικῶν αὐτῶν οἰκογενειακῶν ἀποκρύφων εἶναι τὸ ἐξῆς· Τὸ μὲν ἡ ἀεργία τοῦ πατρὸς, τὸ δὲ αἱ προπακατακευαὶ, αἵτινες χρειάζονται διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ τόπου τῆς ζωῆς ἢ τῆς ἐργασίας, ἢ ἡ ἀτυχία υἱοῦ εἰς ὃν ἀρνοῦνται πᾶσαν ἐργασίαν ἐκ μόνου τοῦ λόγου, ὅτι εἶναι Ἑβραῖος, ἄλλοτε δὲ ἡ ἀνάμνησις φανευθέντος υἱοῦ ἐπὶ τοῦ ὁποίου τσακῶται ἐλπίδες· εἶχον οἰκοδομηθῇ, ἢ συνεχῆς θείᾳ κόρης ἀνακηρωθείσης κατὰ τὰς σφραγίδας. Περ' αὐτοῖς

ορίας αἱ πολυτελεῖς ὀμφίσεις καὶ οἱ χρυσοὶ στολισμοί. Ἡ γυμνότης αὕτη εἶνε πολυτιμότερα τῶν ἀδαμαντίνων διαδημάτων, τὴν σολίζει ὑπέρθεος αἴγλη, ἀστραπηδόλο; λάμψις, καταγυρίζει αὐτὴ τὰ πρόσωπα μὲ φωτισσάμενους ἀγίον.

Οἱ κάτοικοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες καὶ παιδία, εἰργάζοντο εἰς τὰ προχώματα τῶν ὁποίων καὶ νῦν ἐτι διακρίνονται ἔγνη εἰς τινὰ σημεῖα. Εἶχε τὸ χωρίον, ὡς ἐξιστορεῖ ἡ παράδοσις, μόνον ὑπὸ τὸ ὄνομα Μιχαήλ, νέους ἐβδομήκοντα διὰ τὸν πόλεμον. πόσοι δὲ ἐν ὅλῳ ἦσαν οἱ κρατοῦντες τὰ ὄπλα, ἡ παράδοσις σιωπᾷ.

Ὁ Χουσεῖν πασσαῖ, λοιπὸν ἐπλανήτο ὑπολογίζων, ὅτι οἱ ἐχθροὶ τῶν Ἑνετῶν θάψαν ἀδιάφοροι πρὸς αὐτόν. Οἱ ἐχθροὶ τῆς ἐνετικῆς τυραννίας ἦσαν ἐχθροὶ καὶ τῆς τουρκικῆς τῆς αὐτῆς. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ἀρτό; ἀπέκρουσαν πρῶτοι μετὰ φρίκης τὴν περὶ παραδόσεώς των πρότασιν ἐκείνου καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἀργότερον ἀπέκρουσαν καὶ τὰς ἐπιθέσεις αὐτοῦ. Ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν ἀρχὴ μόνον καὶ οἱ νικηφόροι κάτοικοι δὲν ἐπανηγύρισαν μετὰ μεγάλης χαρᾶς τὴν νίκην των. Διέβλεπον, καίτοι ἀμυδρῶς, ὅτι ὁ νέος κυρίαρχος εἶναι ἰσχυρότερος κατὰ πολὺ τοῦ καταπεσόντος; καὶ δὲν θὰ ἐγκατέλειπε χαλκὸν καὶ ἡμιτελῆ τὴν ὑποταγὴν τῆς Νήσου. Ἰσχυρὸς κατὰ θάλασσαν ὁ πρῶτος, ἐδίδασκε τῶν παρχλίων κυρίως. Ἀλλὰ τί; ἡγγυᾶτο, ὅτι τὰ πρήγματα δὲν θὰ ἐλάμβανον νέαν τροπὴν, ἀφοῦ καὶ ἐν ὅσῳ τὸ Ἡράκλειον ἱστατο ὑπερήφανον, ἀποκρούον νικηφόρως τὰς ἐφόδους τοῦ νέου κατακτητοῦ, νέαν ἦντλουν ὁρμὴν καὶ γενναϊότητα οἱ ἡρωϊκοὶ κάτοικοι τοῦ ἀσῆμου χωρίου Ἀρτοῦ ἐκ τῶν διηγήσεων τοῦ ὑπερνήρωπου ἡρωϊσμοῦ τῶν Ἡρακλειωτῶν, ἡτοιμάζοντο λοιπὸν διὰ νέαν ἄμυναν καὶ νέας ἐπιθέσεις, ἐνῷ ὁ Χουσεῖν πασσαῖ βραδύτατα ἀνασυνετάτατο καὶ ἐνισχύετο.

(Ἀκολουθεῖ)

Θεατὴς-ἀθέατος

ΔΙΗΓΗΜΑ ΔΙΑ ΠΑΙΔΑΣ

ΜΗΤΡΟΣ ΕΝΘΥΜΙΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 24 φυλλαδίου)

—Κυρία, ἀπήντησε συγκεκινημένος, ἀντραφεῖ; μακρὰν τοῦ κλοῦ κόσμου φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς εὐγενεῖς ὑμῶν προσδοκίας.

—Εὐγε! ἐφώνησεν ἐκείνη, χροοῦσα ἐπιχαρίτως τὰς χεῖρας, εἶσαι καὶ μετριόφρων, τοῦτο μὲ καταθέλγει. Πῶς ὀνομάζεσαι; Ὁ Ἀρθούρος; εἶπε τὸ ὄνομα του. «Ποῖα; ἡλικίας;» — Δεκατετραετής. — «Θυμάσαι! μικρὴ μου φίλε, θὰ γηράσωμεν λοιπὸν ἀμφότεροι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἀφοῦ καὶ ἐγὼ εἶμαι κατὰ ἓν ἔτος μεγαλύτερα σου».

Β'.

Ἡ ἐν τοῖς ἀνακτόροις διαμονὴ δὲν εἶνε συνήθως ἄμοιρος σοβαρῶν κινδύνων, οὐδ' ἡ ἐν αὐτοῖς εὐτυχία τόσον διαρκής. Ὁ κόμη; Ἀνδρέας; εἶχαν ἐξυφάνει τὴν ἀπισσιωτέραν σκευωρίαν, ἦν κακοῦργος τοῦ τυράντου; του ἡδύνετο νὰ συλλάβῃ ἐν τῷ νῷ κατὰ τοῦ Δουκός. Ὁ Ἀρθούρος ἐντίκτως ἐμάντευσε τὸ σατανικὸν σχέδιόν του, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπειρίᾳ του κατήγγειλε τὸν κόμητα εἰς τοῦ; εὐεργέτας του πρὶν ἢ ἐφοδισθῇ διὰ καταδύλων ἀποδείξεων περὶ τῆς ἐνοχῆς του. Ἡ πανουργία, ἡ θρασυτης καὶ ἡ αὐλικὴ ἐπιτηδεύτης τοῦ κόμητος τὸν ἀπὸλλαν τῆς πραγματικῆς ἐνοχῆς του, καὶ μάλιστα δαπάναις τοῦ καταγγεῖλαντος, τὸν ὁποῖον ἐξεδίωξεν τοῦ δουκικοῦ ἀνακτόρου!

Ἀπὸ τῆς ἀποπομπῆς τοῦ νεαροῦ ἀλιεύς ἔτο; εἶχε παρῆλθει καθ' ὃ ἐκέρδιζε τὰ τρὸς τὸ ζῆν, ἀλιεύων ὡς καὶ πρότερον, ὅτε

πρῶτον τινὲς ὁ Δουὶς παρκαυρθεῖς ἐκ τοῦ πρὸς τὴν θήραν σφοδρὸ πάθους του ἀπεμακρύνθη τῆς συνοδείας; του διὰ νὰ καταδιώξῃ τεραστίου μεγέθους; σύγκρον, τοῦ ὁποῖου οἱ ἀπείσοι ὀρυγμοὶ προῦκλιναν ἐγκλίρως τὴν προσοχὴν τοῦ παρὰ τὴν ἐκεῖ ὄχλην ἀλιεύοντος; κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν Ἀρθούρου. Τὸ θηρίον ἐφώρμα κατὰ τοῦ ἐκ τοῦ ἵππου ὀλισθήσαντος; καὶ χαμὰ πεσόντος Δουκός. Ἀσημαντήτα; τὴν πικρίαν, ἣν ἠσθάνθη διὰ τὴν ἄδικον ἀποπομπὴν του ἐκ τοῦ δουκικοῦ ἀνακτόρου, ὁ Ἀρθούρος ὥρμησε κατὰ τοῦ θηρίου, τὸ ὁποῖον ἐκπλαγὲν ἐγκατέλειπε τὸν Δουκα καὶ ἐπετίθη κατ' αὐτοῦ.

Ἡ ἀπροδόκητος αὕτη βοήθεια ἔδωκε καιρὸν εἰς τὸν Δουκα νὰ συνέλθῃ αὐθωρεῖ ἐκ τοῦ τρόμου του, νὰ ἀναστή τὴν κυνηγετικὴν μάχισάν του, νὰ τὴν βοήθῃ ἀστραπηδῶς; εἰς τὰ στέρενα τοῦ μαινομένου θηρίου, τὸ ὁποῖον ἐκδύλον φρικώδη μυκηθμὸν κατέπεσεν αἰμόφυρτον παρὰ τοῦ Ἀρθούρου.

— Ἄνευ τῆς γενναίας ἐπεμβάσεώς σας; νεανίσκα, εἶπεν ὁ Δουὶς τείνων τὴν δεξιάν του εἰς τὸν Ἀρθούρον, ὃς εὗρισκον οἰκτρὸν θάνατον! Τίς εἰσθε διὰ νὰ γνωρίζω εἰς ποῖον ὀφείλω τὴν ὑπαρξίν μου σήμερον;

— Ἡ Ὑμετ. Ὑψηλότης δὲν ἀνυμνήσεται τῆς μορφῆς τοῦ πρῶτον θαλαμηπόλου τῆς πριγκιπέσσης; Ἀμαλίας;

— Ἀ! εἰσθε ὑμεῖς! ἀνέκραξε μετ' ἐκπλήξεως, τόσον τὸ καλύτερον, διότι πλέον ἢ ἅπαξ ἠσθάνθη τρομερὰ; τύψεις; συνειδήτος; διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἄδικον συμπεριφορὰν μου. Καὶ ἤδη εἰς τί καταγίνεσαι;

— Ἐπανελάθον τὸ τοῦ ἀλιεύς ἐπάγγελμα, ἀπήντησεν ἡρέμως ὁ Ἀρθούρος.

— Ὅταν εἶναι τις τόσον γενναῖος ὅσον εἰσθε, ἀνέκραξεν ὁ Δουὶς μετ' ἐνθουσιασμοῦ, δὲν πρέπει νὰ μάχεται πρὸς τοὺς ἔχθους! Τὸ δουκάτον μου ἔχει ἀνάγκην γενναίου ἀρχηγοῦ οἷος ὑμεῖς καὶ σᾶς διορίζω τοιοῦτον—ἐπίτιμον ἐννοεῖται; μέχρι τῆς ἐνηλικιωσέως; σας—ἐν τῷ μεταξύ ἀκολουθήσατέ μοι καὶ παρυσιάσθητε εἰς τὴν πριγκιπέσσην Ἀμαλίαν, ἥτις δὲν ἔπαυσε νὰ σᾶς συμπλῇ.

Γ'.

Δὲν θὰ ἀκολουθήσωμεν τὸν Ἀρθούρον εἰς τὸ νέον του στάδιον κατὰ τὸ δεκαετὲς; διάτημα τὸ διακρεῦσαν ἄνευ σπουδαίου γεγονότος; θὰ ἀνυμνήσωμεν μόνον ὅ,τι ἐν τῇ δουκικῇ αὐλῇ ἐβεβαίουν, τὴν μεγάλην συμπάθειαν τῆς πριγκιπέσσης Ἀμαλίας πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν δουκικῶν στρατευμάτων, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ χάρις ἐθαυμάζετο παρὰ πάντων.

Μίαν ἑσπέραν ἐδίδετο μέγα γεῦμα παρὰ τῷ Δουκί, ἡ δὲ εὐθυμία τῶν πολυπληθῶν κακλημένων ἀνεξυπνοῦτο ἐν μέτρῳ τοῦ ρέοντος βορδονιῶν οἴνου, ὅτε ὁ κόμη; Ἀνδρέας;—τοῦ ὁποῖου ἐκάστην κίνησιν ἐπέβλεπε ὁ Ἀρθούρος;—προσεκλάσε μεγαλοφώνως τὸν ἀρχαινολόγον νὰ πληρώσῃ τὰ κύπελα ἐκ τοῦ περιφάρμου οἴνου τοῦ Βερουβίου, τούτου δὲ γενομένου ἡ γέροθ, ἔλαθεν ἐν πλήρει καὶ «Προπίνω, εἶπεν, ὑπὲρ τῆς μακροβιότητος τοῦ ἐξόχου Δουκός; μας καὶ τῆς ὠραίας πριγκιπέσσης θυγατρὸς Του».

Ἡ πρόποσις αὕτη ἐπανηλθρεῖσθ παρὰ πάντων τῶν κακλημένων προῦκλινε μέγαν ἐνθουσιασμόν, τὰ κύπελα συνεκρούσθησαν καὶ ἐξεκινήθησαν κατ' ἐπανάληψιν, ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Δουὶς προσήγγισε; εἰς τὰ χεῖλη του τὸ ἰδικόν του, ὁ Ἀρθούρος; ἐρριψεν ἀποτόμως ἐντὸς τὴν χρυσὴν ἄλυσιν του.

— Τί τοῦτο; ἀνέκραξεν ὁ Δουὶς ἐκπλαγείς.

— Συγγνώμην. Ὑψηλότης, ἀπήντησεν ὁ Ἀρθούρος, προσκλίνας; ἑδωρικῶς, εἶτα προσεκλάσε τὴν φρουρὰν εἰς τὰ ὄπλα, καὶ διέταξε τὴν σύλληψιν τοῦ κόμητος; Ἀνδρέα. Ἡ αἴθουσα ἐπληρώθη στρατιωτῶν καὶ θορύβου.

— Ὑψηλότης, ἐπανελάθεν εὐθύ; ὡς ἡ διαταγὴ του ἐξετελέσθη ἔρριψεν τὴν ἄλυσιν μου ἐν τῷ κυπέλῳ τῆς Ὑμ. Ὑ-

ψηλότητα, διότι τὸ περιεχόμενον εἶνε δηλητηριάζον. Ὁ ἀχάριστος Ἀνδρέας ἐμελίετο τὸν θάνατόν σας καὶ μὴν στήσιν, ἀλλ' ἀνγκλιόψα; τὸ νῆμα τῶν κακούργων ὑπολογισμῶν τοῦ παρηκολούθουν ἀγρύπνως ἕκαστον διέδικμά του. Ἡ ὑπὲρ τῆς Ὑμῶν ὕψιμότητος ἐγερθεῖσα πρόποσις; ὑπῆρχε τὸ σύνθημα τῶν δολοφόνων ὀπκῶν του, τῶν ὁποίων τὰς θέσεις ἔλαβον οἱ εἰς ληστὰς μετακρινθέντες στρατιῶταί μου. Εὐδοκήσατε νὰ δικτάζητε τὴν ἐρευναν τῆς ἐπαύλειος τοῦ στυγροῦ δολοφόνου Ἀνδρέα, καὶ τὴν κατάρχεσιν τῶν ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῶν ἐλκίων τοῦ κεκρυμμένου ὄπλου, τὰ ὁποῖα θὰ ἐλάμβανον οἱ ὁπαδοὶ του διὰ νὰ προσβάλλουν ἐξ ἀπρόσπου τὰ Ὑμέτερα στρατεύματα.

Αὐτοστιγμὴ ἐδόθησαν δικταχνί εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ δουκάτου, καὶ τῇ; στάσει, κατὰσταλέισι; ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς ἐπεσφραγίσθη διὰ τοῦ τουφεκισμοῦ τοῦ ἐξυφάννυτο; τούτην μικροῦ Ἀνδρέα.

Τὴν ἐπομένην ὁ Δοῦξ προσεκύλισε παρ' αὐτῶν τὸν Ἀρθούρον καὶ «Μικρήσε, τῶ εἶπεν ἐνχακλιζόμενος αὐτόν, πρὶν ἢ δῶσῃ τὸ ὑπὲρλαμπρὸν ἄστρον τῆς ἡμέρας; θὰ ἐνωθῇ; τῇ ἐμοὶ οἰκογενείᾳ. Ἡ θυγάτηρ μου μοὶ ἐξέφραξε τὴν πρός ὑμᾶς ἐκτίμησίν της, σὰς τὴν δίδω σύζυγον. Ἐσο εὐτυχὴ; ὅσον εἶσαι γενναῖος, ἔσο υἱός μου καὶ στήριγμά μου!»

Τὰ παιδία ἰσπαθόντα τὴν χεῖρα τῆς ἀγαθῆς Μάμμης τῶν ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ δωμάτιόν των, θαυμάζοντα τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν, ἥτις ἀνύψωσε τὸν μικρὸν ἀλιέα εἰς τὴν θέσιν τοῦ Μικρησίου. Πτωχὰ παιδία! Ἐθαύμασαν ὅτι πρὸ αὐτοῦ, ὁ Θεὸς ἀνύψωσεν ἀλιεῖς εἰς πνατόρους, τῶν ὁποίων τὰς ἐνθεοῦς ρήσεις ὀφειλόμεν νὰ ἔχωμεν ἀδιάσπαστον γινώμονα τοῦ προσκαίρου τούτου βίου μας ὅπως τὸν διερχόμεθα ὀλιγώτερον ἐπίπονον.

N. Καρδατάκης

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

Ἐν Ρώμῃ κρημνιζομένης παλαιᾶς οἰκίας εὐρέθη ἀγάλμα ἔχον μῆκος 1 μέτρον καὶ 25 ἑκτ., ἐκ λευκοῦ ἑλληνικοῦ μαρμαροῦ περιστών πλύντην. Ἡ ρῆς εἶνε σπασμένη καὶ λείπουν καὶ οἱ βραχίονες. Παρὰ τὸν ὑψιστερόν πόδα κρέμαται δέσμη ὀρνίθων καὶ πλησίον ὑπάρχει καλῶς μισοσκεπασμένον.

Σπουδαιότητα ἀνακαλύψιν ἔκαμεν καὶ ὁ Γάλλος Ἐπιστήμων Μπορδὰ δι' ἧς λίθοι κοινοὶ μεταβάλλονται εἰς πολυτίμους ὡς κατωρθώσε τὸ κορίνδιον (λευκαργιλίτην λίθον) νὰ μεταβάλῃ εἰς τοπάξιον καὶ ρουμπίνιον. Τὰ τῆς ἀνακαλύψεως ἔχουσιν ὡς ἑπεται:

Ἀπὸ τίνος χρόνου ὁ καθηγητὴς Μπορδὰ ἡκολοεῖτο ἐπὶ παρατηρήσεώς τινος τοῦ ζεύγους Καίρου, τῶν ἀφαιρέσεων τοῦ ραδίου. Ὡς γνωστὸν τὸ ράδιον περιελαμβάνει εἰς μικροσκοπικὰ σωληνάκια ὕαλινα, ἧς δὲ ὕαλος τῶν σωληναρίων αὐτῶν προσλαμβάνει παντοτε θαυμασίαν οὐρανόχρουν ἀπόχρωσιν.

Ὁ μέγας χημικὸς Μπερθελώ, μελετῶν τὸν χρωματισμὸν αὐτόν, τὸν εἶχεν ἀποδώσῃ εἰς ἴσιν μαγνητισμοῦ, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς θαυμασίας ἀκτινοβολίας τοῦ τὸ ράδιον ἀποκαλύπτει ἐντὸς τῆς ὕαλου καὶ τὰς ἀναζῇ.

Ὁ Μπορδὰ ἠθέλησε νὰ προβῇ περαιτέρω, μὴ ἀρκούμενος εἰς τὴν ἐξήγησιν αὐτήν. Ἐσκέφθη τότε νὰ μεταχειρισθῇ τὰ σκληρότερα φυσικὰ προϊόντα καὶ νὰ τὰ υποβάλῃ εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ραδίου.

Ἐλαβε λοιπὸν κορίνδιον, τὰ ὁποῖα τιμῶνται 2 φράγκα τὸ καράτιον, τὰ ἔθεσεν εἰς ἐπαφὴν μὲθ' ἐνὸς σωληναρίου ραδίου ἐπὶ ἑνα μῆνα μετὰ τὸν ὅποιον ὁ Μπορδὰ εὗρε τοὺς λίθους τοῦ ἀλλάξαντας χρῶμα. Τὸ τέως ἄχρουν κορίνδιον εἶχε γαίνῃ κίτρινον ὡς τοπάξιον, τὸ κυανοῦν εἶχε γίνῃ πράσινον ὡς σμάραγδος, καὶ τὸ ὑπόχρουν κυανοῦν ὡς σάφειρος.

Ὁ καθηγητὴς, λαθὼν τοὺς οὕτω μεταμορφωθέντας λίθους, μετέθετο εἰς τὸν χρυσοχόνον, ὅστις τῶν τοὺς εἶχε πωλήσῃ, οὗτος δὲ δὲν

τοὺς ἀνεγνώρισεν, ἐδήλωσε δὲ, ὅτι, ἀντὶ δύο φράγκων τὸ καράτιον, οὗτοι ἤξιζον εἰς τὸ ἕξῃ 450 φράγκα τὸ καράτιον.

Πλήρης εὐνοήτου χαρᾶς, ὁ Μπορδὰ μίαν ἐπιθυμίαν εἶχε πλέον: νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ πείραμά του, περιβάλλον αὐτὸ μὲ νέας ἐγγυήσεις! Ἐξήγησε λοιπὸν ἀπὸ τὸν χρυσοχόνον νὰ τῷ δώσῃ κορίνδια κατὰ ζεύγη: δύο ἄχρους λευκαργιλίτας ἀκριβοῦς ὁμοίους, δύο κίτρινους, δύο ἰόχρους κλπ.

Ἐπειτα ἀπεχώρισε τὰ ζεύγη καὶ κρατήσας ἐν κορίνδιον ἐξ ἑκάστου εἶδους ὡς μάρτυρα, ἔθεσε τὸ ἄλλο εἰς συνάφειαν μὲ ἐν χιλιεστὸν γραμμαρίου ραδίου.

Τὸ θαυματουργὸν μέταλλον ἐνῆργησε πάλιν τὰ μόριά του, προβληθέντα, εἰσέδυσαν εἰς τοὺς λίθους καὶ μετ' ὀλίγας ἐβδομάδας ὁ καθηγητὴς ἔλαβε τὰ δύο κορίνδια κίτρινου χρώματος καὶ τὰ ἐπανάφερεν εἰς τὸν χρυσοχόνον.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶχεν ὑποστῇ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ραδίου, εἶχε μεταβληθῇ εἰς ρουμπίνιον, καὶ ἐνῶ πρὶν ἐστοίχιζε 2 φράγκα τὸ καράτιον, ἀξίζει τώρα 500 καὶ 800 φράγκα.

Τὰ ἄλλα εἶχον μεταβληθῇ ὡς ἑξῆς:

Τὸ θαθίως ἐρυθρὸν κορίνδιον εἶχε γαίνῃ ἰόχρουν, τὸ δὲ ἰόχρουν κυανοῦν ἀνοικτόν καὶ τὸ κυανοῦν εἶχε γαίνῃ κίτρινον.

Οἱ λίθοι ἐπομένως μεταβάλλονται κατὰ βεβλησιν. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ φιλοσοφικὸς λίθος, τὸ μέγα προβλημα τῶν αἰώνων, δυνατὰ νὰ θεωρηθῇ λελυμένον.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

(Αἱ δημοσιευόμεναι Πνευμ. ἀσκήσεις ὡς καὶ ἐκ τῶν λύσεων αἱ περισσότεραι βραβεύονται.)

174) Γοῖφος

ὦ λύτα, τοῦ αἰνίγματος, ἴσως ἔχω τὸ ὕφος καίτοι δὲν εἶμαι αἰνίγμα ἄλλ' εἶμαι μέγας γοῖφος! Λάβε λοιπὸν, ὦ φίλε, τοῦ ἀγροῦ τὸν ποντικόν, ἐννοεῖται καὶ θαθαίως συλλαμβάνοντας αὐτόν. Καὶ τ' αὐτιά του τὰ μεγάλα κόλλησον εἰς τὴν οὐράν, τὸ φεγγάρι νὰ συλλάβῃς ἄς μὴν ἔχῃ τροχιάν! Κ' εἰς τὸ τέλος γὰρ νὰ φύγουν ἀναψέ ἕνα κερί.

Ἄν δὲν καῖς; Ἀφόπως λάβε καὶ αὐτὸ μοῦζι! Τὶ νομίζεις πῶς θὰ κάμῃς ὅταν λάβῃς τὴν λαμπάδα; Ἐνα φοβερόν ἐγθρόν γυναικῶν ἀπ' τὴν Ἑλλάδα.

Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἐλευθερνέως

175) Αἰνίγμα

Εἶμαι βασιλεὺς μενάλος, ὅπως εἶμαι ἂν μ' ἀφήσῃς, Μ' ἂν τὴν κεφαλὴν μου κόψῃς καὶ εἰς δύο μὲ χωρίσῃς, πάλιν βασιλεὺς καθίζω καὶ μὴ μικρὰν πόλιν κτίζω.

176) Ἐρώτησις

Τὶ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐγὼ ἀγνοῶς τὸ σφάζομεν, μὲς κόμνει καὶ χύνομεν πολλὰ δάκρυα, διὰ τὸ ἐγκλημά μας τούτου;

Ἐστάλησαν ὑπὸ Γ.Μ. Χατζημιχαλάκη.

177) Ἐρώτησις

Πόσας ἡμέρας ἐχρεώσθη δάτραχος νὰ ἀνέλθῃ στήλην (9) μέτρων, ὅστις τὴν μὲν ἡμέραν ἀνῆργετο 3 μέτρα, τὴν δὲ νύκτα κατήργετο 2;

Ἐστάλη ὑπὸ Γ. Παπαζιάνη.

178) Αἰνίγμα

Ἄν αἰνίγματα νὰ λύνης εἶναι φυσικόν σου δῶρον κάμε λύτα μ' ἐξαπίνης κάποιος τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ κλεινοῦ μας Βυζαντίου νὰ ἐξελθῇ τοῦ μνημείου

1) Γράμμα 2 μέλος τοῦ σώματος 3 δοτικὴ ἐρωτημ. ἀνωνομία 4 Σύνδεσμον 5 ἀνωνομία

179) Αἰνίγμα

Εἶμαι ἡ θεὰ προστάτης τοῦ ἀνικουμένου κόσμου γίνομαι δὲ μέγας ναύτης καὶ πρὸς τοῦτο φίλε δός μοι ἕνα ἄρθρον καὶ μὴ κλειδα